

Grunwald

Bitwa pod Grunwaldem została stoczona 15 lipca 1410 roku pomiędzy zakonem krzyżackim a połączonymi siłami polskimi i litewskimi.

Obie armie, polsko-litewska i krzyżacka spotkały się w dniu 15 lipca koło wsi Grunwald, Łodwigowo i Stębark na zachód od jeziora Lubień.

Bitwa odbyła się na pofałdowanym, poprzecinanym strumieniami terenie leżącym pomiędzy trzema wsiami: Grunwaldem, Stębarkiem i Łodwigowem.

W bitwie zginęło ponad 8 tys. rycerstwa krzyżackiego, w tym wielki mistrz i niemal cała starszyzna zakonna. Po stronie polskiej straty wyniosły ok. 6 tys. Wiktoria grunwaldzka była sukcesem. Cios zadany pod Grunwaldem spowodował, że Zakon Krzyżacki już nigdy nie osiągnął dawnej świetności.

Władysław Jagiełło był świetnym strategiem i nowoczesnym dowódcą. Po zwycięskiej bitwie notowania dynastii Jagiellonów na Europejskich dworach znacząco wzrosły.

Wielki mistrz Ulryk von Junginen, padł ofiarą polskiego rycerza Mszczuja ze Skrzynna herbu Łabędź, to on powiadomił króla o śmierci przywódcy zakonu krzyżackiego, a następnie pomógł odnaleźć jego ciało.

Rocznica bitwy – 15 lipca to dzień świętych apostołów zwanych Rozesłańcami – stała się pierwszym polskim świętem narodowym. W okresie niewoli narodowej Jan Matejko unieśmiertnił temat Grunwaldu, a Henryk Sienkiewicz utrwalił w Krzyżakach.

Bogurodzica w pierwotnej postaci liczy 2 strofy. Pierwsza zwraca się bezpośrednio do Najświętszej Marii Panny, a druga z prośbą do Jezusa. Ma charakter meliczny, co znaczy, że jest utworem napisanym do śpiewania. Ułożono ją do istniejącej już, znanej na Zachodzie, melodii z kręgu miłosnych pieśni rycerskich. Od XV wieku *Bogurodzica* pełniła także rolę hymnu państwowego w Królestwie Polskim i Wielkim Księstwie Litewskim. Dziś jest śpiewana jako pieśń patriotyczna i kościelna

BOGURODZICA

**Bogurodzica dziewica,
Bogiem sławiena Maryja.
U Twego syna, Gospodzina,
Matko zwolena, Maryja!
Zyszczy nam, spuści nam.
Kyrie eleison.
Twego dzieła Krzciciela, Bożycze,
Usłysz głosy, napełń myśli człowiecze.
Słysz modlitwę, jaż nosimy,
A dać raczy, jenoż prosimy:
A na świecie zbożny pobyt,
Po żywocie rajski przebyt.
Kyrie eleison**

Rota

Wiersz Marii Konopnickiej pt. "Rota" powstał w 1908 roku. Bezpośrednią przyczyną powstania utworu było oburzenie autorki na antypolskie ustawy, które pozwalały Prusakom wydziedziczyć wielu Polaków. Po raz pierwszy "Rota" jako pieśń została wykonana publicznie w 1910 roku z okazji pięćsetnej rocznicy **Bitwy pod Grunwaldem**. Po wyzwoleniu pretendowała do miana Hymnu Narodowego. Była śpiewana podczas ważnych uroczystości. **Uważana za najważniejszą i najpiękniejszą pieśń patriotyczną.**

**Pierwsza strofa traktuje o Narodzie Polskim i o tym jak bardzo ważną rolę w duszy Polaka odgrywa Ojczyzna i narodowy język. Jest też zapewnienie, że żaden Polak nie pozwoli na zatracenie tych wartości w obliczu wojny i represji.*

**druga strofa mówi o tym, że waleczny Naród Polski nie będzie szczędził własnej krwi, aby obronić Ojczyznę i pokonać agresora.*

**Trzecia strofa porusza temat germanizacji. Polacy nie pozwolą na to, aby ich dzieci były germanizowane, aby zapomniały o wartościach kultury polskiej. Autorka zapewnia, że dzieci staną do walki gdy tylko nadejdzie taka potrzeba.*

**Czwarta strofa stanowi obietnicę, iż przyszłe pokolenia Polaków będą mogli wychowywać się i żyć w wolnej Ojczyźnie.*

**Każdą strofę kończy zwrot do Boga, wyrażający ufność w Jego pomoc w obliczu uciemnienia i niezachwianą wiarę w sukces.*

Nie rzucim ziemi skąd nasz ród!
Nie damy pogrześć mowy.
Polski my naród, polski lud,
Królewski szczep Piastowy.
Nie damy, by nas zgnębił wróg!
Tak nam dopomóż Bóg! Tak nam dopomóż Bóg!
Do krwi ostatniej kropli z żył
Bronić będziemy ducha,
Aż się rozpadnie w proch i w pył
Krzyżacka zawierucha.
Twierdzą nam będzie każdy próg!
Tak nam dopomóż Bóg! Tak nam dopomóż Bóg!

Nie będzie Niemiec pluł nam w twarz
Ni dzieci nam germanił,
Orężny stanie hufiec nasz,
Duch będzie nam hetmanił.
Pójdziemy, gdy zabrzmi złoty róg!
Tak nam dopomóż Bóg! Tak nam dopomóż Bóg!

Nie damy miana Polski zgnieść
Nie pójdziem żywo w trumnę
Na Polski imię, na jej cześć
Podnosi czoła dumne.
Odzyska ziemi dziadów wnuk!
Tak nam dopomóż Bóg! Tak nam dopomóż Bóg!

„Bitwa pod Grunwaldem” - symbolika obrazu

Jan Matejko malował „Bitwę pod Grunwaldem” przez sześć lat (**1872-1878**), posiłkując się „Rocznikami” Jana Długosza. Na płótnie o rozmiarach 426 x 987 cm przedstawił jedno z najważniejszych wydarzeń w polskiej historii. Przedstawił wiele postaci, które naprawdę brały udział w bitwie pod Grunwaldem. Zawarł na płótnie kilka istotnych **symboli**, których rozszyfrowanie pomogło w odgadnięciu jego prawdziwych intencji.

Uwagę zwraca znajdująca się przy prawej krawędzi obrazu postać krzyżackiego wojownika **Henryka von Plauena**, przyszłego mistrza zakonu. Źródła historyczne podają, iż nie był on obecny na polu bitwy, ponieważ szykował obronę Malborka. Mimo to Matejko umieścił go na obrazie, podkreślając w ten sposób, że militarny sukces armii polskiej nie został wykorzystany do osiągnięcia jeszcze pełniejszego zwycięstwa.

Dwie postacie powalające Ulricha von Jungingena również obdarzone zostały pewnym znaczeniem historycznym. Obaj mężczyźni wpisują się w charakterystykę litewskich oddziałów – słabo uzbrojonych i walczących czym popadnie. Jeden z nich ma na głowie katowską czapkę, a drugi zadaje ciosy śląską siekierką. Badacze interpretują rekwizyty te jako sprawiedliwość, którą prości ludzie wymierzili zakonowi za ucisk i znęcanie się nad nimi.

Wielkiemu mistrzowi zagraża także cios **włócznią świętego Maurycego**. Ta chrześcijańska relikwia trafiła do Polski w 1000 r., na obrazie prawdopodobnie znalazła się po to, aby podkreślić fałszywe przekonania zakonu krzyżackiego, który swoją obecność na ziemiach polskich usprawiedliwiał przeprowadzaniem chrystianizacji.

Ciekawa jest także unosząca się nad polem bitwy **postać świętego Stanisława**. Jan Matejko podkreślił tym wielką siłę narodu oraz fakt, że Polacy zawsze mogą liczyć na pomoc Boga i świętych w trudnych dla siebie chwilach.

Więcej na stronie <https://eszkola.pl/jezyk-polski/bitwa-pod-grunwaldem-1349.html>

